

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob posebnih ob 2. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Garici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nov. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mes., smrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mes. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprojeva Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačaje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in strojno v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorako.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina za nadaljnje izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto 24 K, za pol leta 12 K, za 3 mesece 6 K.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekelci se ne vračajo. Naročnina, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorje Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**. Lastnik konzerv. lista „Edinost“. — Natimila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorje Galatti št. 18.

Polno-branilni račun št. 841-652. TELEFON R. II-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Državni zbor.

DUNAJ 17. Začetkom seje se je vršila volitev odseka 26 členov za stvari paroplovbe in pomorskega ribištva. — Nato je zbornica nadaljevala debato o agrarnih resolucijah ter jih vsprejela z neznatnimi spremembami. Potem je v vseh čitanih vsprejela predlog posl. Ofnerja, tičoč se odprave zavoda javnih agentov ter je na to prišla prvo čitanje rekrutnega kontingenta.

Posl. Filipinski je izjavil, da se žrtvuje militarizmu velikanske svote, mesto da bi se iste porabljalo v socialne svrhe. Od Nemčije preslepljena, je Avstrija zašla v zagato, iz katere zamore priti le, ako se z Nemčijo več ne veže. Govorila sta potem še posl. Fresl in Sokol. Seja je bila zaključena ob 6. zvečer. — Prihodnja seja bo v torek.

Delavni program drž. zbora.

DUNAJ 17. V nekem razgovoru voditeljev delavnih strank z ministerskim predsednikom se je določilo, da se reši kakor nujno se pred prazniki proračunski provizorij, rekrutni kontingent in posojilno predlogo. Italijanska pravna fakulteta pride po praznikih pred plenum.

Posl. Conci se je izrazil proti odložitvi vprašanja italijanske pravne fakultete. Definitivne sklepe se napravi v torek v splošni seji načelnikov klubov.

Združene države in Meksiko.

LONDON 17. „Evening Post“ poroča iz S. Antonia, da prestopi ameriška armada v kratkem meksikansko mejo. Tudi so že pripravljene vlaki in na postajah „Southern Pacific“ železnice je že vse pripravljeno za prevažanje čet.

LONDON 17. Iz New-Jorka brzojavljajo, da se je oborožilo 10.000 ameriških nezadovoljnih, ki hočejo preko meje v Meksiko. Nade je pa, da jih ameriška obmejna straža zadrži. Med meksikanskimi četami in ustaši pride baje v kratkem do boja pri gori Niggerhead. Meksikanske čete so se polastile one točke in Douglasa.

LONDON 17. Iz New-Jorka brzojavljajo: Kakor se zagotavlja, so Združene države dale predsedniku Diazu tri mesece časa, da vzpostavi red v Meksiki. Ko preteče ta rok, bodo ameriške čete marširale v Meksiko.

Iz Maroka.

LONDON 17. Glasom vesti, došlih iz Maroka, so ustaši porazili dva vojna oddelka sultana Mulej Hafida; enemu teh oddelkov je poveljeval francoski poveljnik Mangin.

Gradec 17. Danes je umrl v starosti 87 let član gospodske zbornice dr. pl. Schreiner.

Tokio 17. — Vlada je naložila prof. Kitasato, da se udeleži mednarodnega kongresa v Mukdenu proti koleri.

London 17. — Kakor poroča „Daily Chronicle“ iz Vancouverja, so v Britanski Kolumbiji med Granite Greekom in Princetonom našli diamantov v veliki množini, tako, da se bo splašalo kopanje. Glasom uradnega poročila tvorijo plasti v dijamantnih skladiščih slično formacijo, kakor oni v južni Afriki. Vsi znaki govori za to, da je kraj bogat na dijamantih.

PODLISTEK.

Udovica.

Povesje iz 18. stoletja. — Napisal I. E. Tomič. Poslov, Štefan Klavs.

„Vi ste sorodnik, kaj ne, onega Domjanica, ki ga iščemo?“ je vprašal predsednik komisije s smehom na obrazu Ignacija.

„Njegov rodni brat sem.“

„Ali kaj čujete o beguncu? Ali veste zanj? Ali hoče priti pred komisijo?“ je vprašal grof hitro.

„On bi prišel, vaša milost,“ je odgovoril Ignacij, „a se boji, da bi ga ne uničil ta korak.“

„Potem se smatra za krivca!“ je rekel grof živo. „To je najboljši dokaz za njegovo krivdo. Ali,“ je nadaljeval grof z fino premetenostjo, „morda vendar ni toliko kriv, kolikor se čuti. Treba bi bilo čuti, kako se bo branil. Gotovo ima dovolj stvari, s katerimi se more braniti pred komisijo.“

„Brez dvoma, gospod grof,“ je pričel Ignacij živo. „Če je držal s kmeti, je to storil le na videz, ker se je bal njihovih nasilstev.“

„No, vidite!“ se je nasmejal grof Al-

Kirin 17. Z današnjim dnevom je stopila v veljavo prepoved kadenja opija. Zato so v navzočnosti vladnih zastopnikov sežgali vse zaloge opijuma, nahajajoče se v vladnih skladiščih.

Dunaj 17. Glasom brzojavnega poročila je c. in kr. vojna eskadra, obstoječa iz ladij: „Nadvojvoda Fran Ferdinand“, „Nadvojvoda Ferdinand Maks“, „Reka“ in „Velebit“ ter „Cesarica Marija Terezija“ priplula v Solun, kjer ostane 10 dni. Na ladijah vse zdravo.

Dunaj 17. „Korr. Wilhelm“ je zvedela: Nemška cesarska dvojica z dvema najmlajšima otrokoma pride na Dunaj dne 24. t. m. ob 10-30 dopoldne, kjer poseti cesarja v Schönbrunnu. Z Dunaja se cesarska dvojica z otroci odpelje v Benetke.

Pariz 17. Zbornica je pričela na svoji predpoludanski seji razpravljati proračun vojnega ministerstva.

Madrid 17. Ministerski predsednik Canalejas je izjavil, da so govoricе o potovanju kralja Alfonza v Rim neosnovane.

Razmere na sodnji v Podgradu.

Interpelacija drž. posl. Matka Mandiča in tovarišev na ministra za pravosodje.

V seji te visoke zbornice od dne 6. julija 1909 stavil je prvopodpisani s tovariši na njegovo prevzvišenost, gospoda ministra za pravosodje, sledeči vprašanji:

1. Ali se hoče dati sodna uprava resnično obvestiti o pomanjkanju dovoljnega števila sodnikov in kancelijskega osebja pri c. kr. okrajnih sodnih in lstri?

2. Hoče-li njegova prevzvišenost, g. minister za pravosodje, uverivši se o navedenem pomanjkanju, brez obotavljanja preskrbeti te okrajne sodnije, posebno pa ono v Podgradu, z dovoljnim številom sodnikov in kancelijskega osebja, seveda povsem večjega hrvaškemu, oziroma slovenskemu jeziku v govoru in pismu?

Na dotično interpelacijo ne le, da do danes nismo dobili nikakega odgovora, marveč se tudi ni niti od daleč ustreglo izraženi želji in potrebi nameščenja potrebnih sodnikov in kancelijskega osebja. Radi tega se je položaj sodnikov in kancelijskega osebja pri raznih c. kr. okrajnih sodnih in lstrah od tedaj še poslabšal, kar je na veliko škodo dobri sodni upravi in na škodo strankam, ki imajo opravila s sodnjami.

Kako žalostne in naravnost neznosne razmere vladajo v tem pogledu ravno na c. kr. okrajni sodnji v Podgradu, dokazuje nam tu priloženi dopis, priobčen v slovenskem, v Trstu izhajajočem dnevniku „Edinost“ št. 33 od dne 2. februarja 1911. Ta dopis se glasi:

„Castelnuovo è troppo remoto“, je izjavila o neki priliki neka odlična oseba v Trstu, a je še mnogo oddaljenejših krajev iz Trsta v naši deželi. Vendar niti eden od teh krajev s sedežem sodnije se ne more ponášati s tem, da bi se tako malo skrbelo za to, ali je na sodnji dovolj pisarniškega osebja, ali ne.

Podgrad je središče sodnega okraja, ki šteje okoli 20.000 prebivalcev, torej enega izmed največjih sodnih okrajev na Primorskem. Imeli smo tu vedno vsaj tri sodne kanceliste, odnosno oficijale in prve dni junija m. l. je bilo radi potrebne poprave

zemljiške knjige razpisano še mesto četrtega kancelista. Sodna uprava snma priznava, da je najmanj toliko število potrebno. Oglejmo pa si, kako ta stvar na papirju v resnici izgleda v tem, celih 35 km od Trsta oddaljenem Podgradu.

Že meseca novembra 1909 je zbolel eden oficijalov, ki je potem, ves čas nesposoben za službo, umrl proti koncu minolega leta 1910. Ves čas boleznj ni imel v uradu nikakega namestnika. Kmalu za njim je zbolel eden izmed pisarniških oficijantov, ki jih po stari praksi uporabljajo za to, da kljub naravnost sramotni plači zraven njim odkazanega dela po potrebi tudi izven uradnih ur mašijo luknje, nastale vsled bolezni, premeščenja ali karsižebodi pravih pisarniških uradnikov. Ta pisarniški oficijant je še danes nesposoben za službo. Meseca oktobra je odšel drug oficijant k vojakom. V svrhu poprave zemljiške knjige so bili svojčas poklicali sem enega pisarniškega pomočnika in enega oficijanta. Ta dva pa ob takih razmerah seveda ne moreta služiti namenu, za kateri sta bila sem pozvana, temveč morata biti tako za nekak „Mädchen für Alles“. Videlo se je, da se z delom ob stalnem pomanjkanju osebja nikamor ne pride. Zato — so se pomnožile uradne ure. To izjemno stanje s pomnoženimi uradnimi urami traja sedaj že kake tri mesece. Kake rešitve pa čakamo v tako oddaljenem Podgradu zaman. V mesecu novembru 1909 obolevi in sedaj že pokojni oficijal čaka še vedno nadomestila, enako obolevi in drugi k vojakom odisli oficijant. Vse to se je zamašilo z enim pisarniškim pomočnikom-zacetnikom.

Konečno se je pokazal vspeh: Obolela sta pošteno še en kancelist in en oficijant. Tako smo prišli srečno do tega, da imamo v Podgradu pri treh sodnikih namesto štirih kancelistov enega samega in zraven njega za vsa redna in izredna dela cele štiri pisarniške pomočnike: vse to v okraju, ki šteje, kakor rečeno, okoli 20.000 prebivalcev!!! Koliko morejo te moči zmagovati svoje delo, si lahko vsak sam predstavlja.

Prišli smo sicer po dolgem času do tega, da smo dobili v ta čisto slovensko-hrvaški okraj uradništvo izključno našega jezika, toda, kaj nam pomaga, ako se niti toliko ne skrbi za našo sodnijo, da bi se moglo vsaj približno v redu delo vršiti. — Kakaka muka je za vse stranke, ki imajo opraviti s sodnijo, ako jih uradništvo kljub najboljši volji ne more postreči. — To ve vsakdo, ki ima kaj opraviti s sodnijo.

V tem oziru ne zadevuje nikaka krivda tukajšnjega uradništva, ki je pa prebivalstvu skozi in skozi priljubljeno, temveč one višje kroge, ki jim je skrbeti za to, da se izpraznjena mesta čimprej popolnijo, in da se v slučajih bolezni dobe pomožne moči. Kar se godi v Podgradu, presega že vse meje. Upajmo, da ta naš glas ne naleti zopet na gluha ušesa.

Radi tega stavljajo podpisani na njegovo prevzvišenost, gospoda ministra za pravosodje, ponovno sledeče vprašanje:

1) Je-li njegovi prevzvišenosti poznano neznosno stanje na c. kr. okrajni sodnji v Podgradu radi pomanjkanja kancelijskega osebja na tej sodnji?

2) Je-li njegova prevzvišenost voljna nemudoma priti v okom temu žalostnemu in abnormalnemu stanju?

vprašal Ignacij naglo, ker mu je nekaj padlo na um.

„Če vaš brat zgubi posestvo, morda zapade vam!“ je odgovoril grof, pazno motreč plemiča, katerega so te besede takoj spremenile.

Ignaciju je šinila naekrat misel v glavo, da bi on dobil posestvo svojega brata, za katerega se je dosedaj odkritosrčno trudil, da bi ga rešil; in ta misel ga je tako obvezela, da so se mu zabliskale oči kakor Judežu, ki je prodal svojega učitelja. Bratska kri je izginila, kakor da je ne bi bilo nikdar v njegovih žilah, in samo misel po večjem premoženju je obvezela na prvi mah njegovo slabo, nečisto dušo.

„In vi nam morate pomagati, da pride vaš brat čim prej v roke komisije... Roka roko umiva... Razumete?“ je govoril grof, motreč z izkušenim očesom plemiča, na katerem je videl, da je za ceno bratovega posestva pripravljen storiti vse in še celo prodati bratovsko kri.

„Razumem!“ je zajecjal Ignacij, katerega je bilo sram samega pred seboj.

„Trdno sem prepričan, da vi veste, kje se skriva vaš brat... Ali ni tako?“ je vprašal grof sedaj z ostrejšim glasom.

„Da, gospod grof!“ je odgovoril Ignacij komaj slišno.

Kriza na Hrvatskem.

Štrajk saborskih poročevalcev. — Proračun odklonjen! — Sabor odgodjen.

Zagreb, 16. III.

—B— Podpredsednik sabora, dr. B. Superina, člen Radičeve kmečke stranke, je se svojo nerodnostjo izzval štrajk poročevalcev listov v hrvaškem saboru. Podpredsednik je bil namreč napal poročevalca „Obzora“, češ, da ne poroča resnično. Ker pa so drugi poročevalci in tudi poslanci potrdili, da je bil poročevalec „Obzora“ krivično napaden, so se njegovi kolegi proglasili solidarnim žnjim. V znak protesta so vsi poročevalci ostavili zbornico in so sklenili, da ne bodo nič poročali o razpravah v odboru, dokler ne dobe zadoščenja od strani predsedništva. Ta afera še ni rešena; prekinjena je z odgoditvijo sabora!

Danes je namreč prišlo v proračunskem odseku na vrsto glasovanje o proračunu. To mašič je ostal poražen. Od 10 navzočih je glasovalo 10 proti, a le 4 za proračun. Torej: stanje ex lex traja dalje. To glasovanje je provzročilo odgoditev sabora. Mej debato o zvišanju učiteljskih plač se je oglasil k besedi ban Tomašič in je motiviral odgoditev s tem, da se je ta debata nekako zapela in pa z naglašanjem, da se sabor ni mogel zložiti za eno adresu. Krivdo na odgoditvi pripisuje ban seveda koaliciji, ker — ne piha žnjim v isti rog.

Odgoditvi sabora bo sledil po priliki razpust in nove volitve.

Današnje „Narodne novine“ javljajo, da ban ostane ban, četudi mu ni votirana indemnitet. Tako dela „najustavniji“ ban Tomašič!

***

ZAGREB 17. (Ogr. biro). Saborsko predsedstvo je obvestilo „Obzor“, da je njegovemu poročevalcu do nadaljne odredbe prepovedan vstop v novinarsko ložo, in sicer radi tega, ker da je list vzlic izjavi podpredsednika Superina krivo poročal o dogodkih v saboru.

Proslava 5-letnice slov. akad. društva „Adrija“ v Pragi.

Ta mesec je stavilo slov. akad. dr. „Adrija“ v Pragi petletnico svojega obstanka. Slavnostno zborovanje, kakor tudi slavnostna akademija sta pokazala, kako velike simpatije uživa to društvo — po čegar inicijativi je dobilo naše obraubeno delo docela novo smer in se je reformirala naša šolska družba — v slovenski in češki javnosti. — Dne 4. t. m. se je vršilo pri „Chodier“ slavnostno zborovanje, katerega se je udeležilo nad 150 oseb, med njimi tajnik češkega narodnega sveta, g. Saffert, g. inž. Bašta, rodbina češke pisateljice gospe Preissove i. t. d. Zastopnikov čeških in jugoslovanskih društev je bilo navzočih nad 30. Med pismenimi pozdravi, ki jih je prejela „Adrija“ nad 20, je tudi pismo drž. poslanca prof. d. ra Drtine.

Zborovanje je otvoril tov. predsednik Weixl, ki je v kratkem nagovoru očrtal, keso je slovenski dijak hodil najprej študirat v Italijo, potem na Dunaj in Gradec, od l. 1885 pa v vedno večji meri v Prago.

Tov. Brunčko je opisal v češkem referatu glavne epohe našega kulturnega

„Vi mi ga izročite brez obotavljanja, ker vi ste mi za njega sedaj odgovorni,“ je nadaljeval grof še ostrejšje, kakor človek, ki je gotov, da drži plen v svojih rokah. „Kedaj se zgodi to?“

„Se danes, gospod grof!“ je obljubil Ignacij priklonivši se.

„Dobro! Toda pomnite, da ste mi dali svojo besedo in da — z menoj se ni šaliti,“ je rekel grof resno, a takoj na to mu je podal s nasmehom roko v slovo.

Grof Althan je bil zelo zadovoljen, da dobi v roke Stjepana Domjanica. Želel je pokazati hrvaškim plemičem, da je tudi nad njimi oblast, ki jih more, kolikor le hoče, ščipati za vrat. Dosedaj so bili zaslišani mnogi plemiči, katere so vjeti kmetje obdolžili nasilstev in nezakonitosti, a ti so se znali izvleči iz zanjke, dokazujoč, da so to samo obrekovanja, katera sedaj govore razuzdani kmetje pred komisijo. A da niso nedolžni, so pokazali v zadnjem svojem uporu, ko so ropali in plenili hušje od razbojnikov. S tem so se rešili plemiči; Domjanic pa, proti kateremu se je nabrala kopica težkih dokazov, bo gotovo kaznovan tako, da bodo iznenadeni vsi plemiči. Samo to je želel grof Althan in zato je obljubil Ignaciju nagrado. Da-li tudi izvrši svojo obljubo, to je drugo vprašanje.

življenja ter je podal zlasti zgodovino slovenskega dijaštva in je konečno očrtal pomen in cilje narodno-radikalnega gibanja med našim dijaštvom.

Tov. Krivic je imel programatično predavanje, kjer je zlasti pokazal na vzgojni moment narodno-radikalnih načel in se je posebno bavil s pomenom nadstrankarstva za dijaštvo, ki mu je še vedno glavni namen, posredovati med evropsko kulturo in domovino. Konečno je povdarjal, da bodi za bodočnost glavna naloga „Adrije“ in struje sploh studij socialnega problema slovenskega naroda.

Kakor drugi del proslave se je vršila 7. t. m. slavnostna akademija v „Narodnem domu“ na Kral. Vinogradih. Pri koncertu je zapel „Adrijin“ zbor pod vodstvom tov. M. Ungerja nekaj narodnih pesmi in več novjših moških zborov, izmed katerih je ugajalo zlasti Vilharjevo „Slovo“. Gdč. Vlasta Loukotkova je zapela dve nežni pesmici anonimne češke komponistke, na glaviro ju je spremljala g. Ella Preissova. G. J. Vevole je nastopil s dvema pesmicama. Znani slovenski baritonist tov. R. Trošt z Dunaja je žel burno pohvalo za svoje petje.

Pri koncertu je sodelovala tudi godba 91. pešpolka pod vodstvom našega rojaka, g. kapelnika d. r. Čerina.

Po koncertu se je razvil animiran ples, ki je trajal do ranega jutra. Akademijo je posetilo v velikem številu najodličnejše češko občinstvo. — Praški župan g. dr. Groš, ki je bil zadržan, se je opravičil pismeno.

Vspreh akademije je bil nad vse pričakovane sijajen in „Adrija“ je pridobila marsikakega novega prijatelja.

Italijanske jubilejne slavnosti in Avstro-Ogrska.

Rim 16.: Danes je bilo tu zborovanje zveze italijanskih trgovskih zbornic. Predsedoval je predsednik milanske trg. zbornice, ki je razložil ideje profesorja Kobatscha, glede spozuma med Avstro-Ogrsko in Italijo o omejitvi oboroževanja, ter glede možnosti izmenjave obiskov trgovskih zbornic obeh držav. Omenil je, da je ministerstvo zunanjih stvari naznanilo, da avstrijski in ogrski industrijalci običajno italijanske razstave, za kar je dalo nižjeavstrijsko obrtno društvo inicijativo.

Zborovalci so vsprejeli ta naznanila s posebnim zadovoljstvom na znanje ter so vodjeni po posebni želji, da bi se tudi avstrijske in ogrske trgovske zbornice, kakor oficijelne zastopnice trgovine in obrti, vdeležile jubilejnih slavnosti zjedinjene Italije, enoglasno poverili predsedniku zaupno nalogo, da stori primerne korake, da se uresniči cilj miru in dela ki ga narekuje plemenito čustvo.

Dnevne novice.

Zmešnjave v Meksiku. (Združene države proti Meksiku). — Vedno jasnejši postaja, da je konečni cilj sedanje ameriške mobilizacije zasedanje Meksika. V Meksiku se nahaja v zaporih več ameriških podanikov, katerim groze sedaj, da bodo postreljeni. To je za Amerikance razloga dovolj, da okupirajo deželo. Poleg tega se govori, da je v Meksiku že na tisoče japonskih vojakov, preoblečenih za delavce. Med Meksikom in Japonsko da obstoji neka trajna pogodba. Ker pa obstoji med Ameriko in Japonsko že staro nasprotstvo, je umljivo, da Združene države ne bodo dopuščale, da se Japonci ukoreninijo v sosednji državi.

Dvoje dopolnilnih volitev na Češkem. V Hartmanitzu in Warnsdorfu na nemškem Češkem so se vršile te dni dopolnilne volitve v državni zbor. Prišlo je do ožje volitve v prvem okraju med nemškim agrarcem Paulikom in socialnim demokratom Wintrom in v drugem okraju med nemškim svobodomislemcem dr. Lengenhantom ter socialnim demokratom dr. Karpelesom. Ker so krščanski socialci na ožjih volitvah glasovali v obeh okrajih proti socialnim demokratom, sta bila izvoljena nemški agrar Paulik, ki je dobil 4984 glasov, proti 4203 glasovom, ki jih je dobil socialni demokrat Winter, ter nemški svobodomislec Langanhan, ki je dobil 4737 glasov, proti 4239 glasovom, ki jih je dobil socialni demokrat dr. Karpeles. Udeležba na volitvah je bila zelo velika, primerna agitacijskemu aparatu, ki so ga razvile, toliko meščanske stranke, kolikor socialni demokratje.

V Warnsdorfu je bilo 15 deželnih in državnih poslancev in poleg tega cela legija nemških dijakov, ki so jih pozvali nalašč iz Prage.

Ko je bil proglašen izid volitev, je prišlo med socialnimi demokrati in nemškimi svobodomislemci do spopadov, da so morali pozvati iz Liberc vojske na pomoč. Nastopilo je tudi 45 orožnikov z nasajenimi bodali. — Več oseb je bilo ranjenih, več zaprtih.

Ljudsko štetje.

Nezaslišan dogodek. — S pestmi po glavi.

Pavel Verbič, upokojen policijski nadzornik, stanujoč v ulici Giulia 12, je bil poklican za dan 15. t. m. v sekcijo v ulici Giuseppe Gatteri. Veleli so mu, da je naznanilnica pomanjkljiva. Vprašal je, da-li

mora napraviti novo? Odgovorili so mu, da ne treba, da že napravijo oni drugo ter da ga povabijo na podpis. Včeraj popoldne je bil tam. Pogledal je, je-li vse v redu. Opazil je, da je slovenski občevalni jezik prav drobno pisan in da je puščenega mnogo belega prostora. Boječ se, da ne bi zapisali tam kak drugi jezik, je napravil čez prazni prostor več črt.

Magistratovi organi so skočili srdito pokonci in jeli kričati na Verbiča, a njihov načelnik je apostrofiral poslednjega, zakaj da je to, storil, to da je razžaljenje, da že on napravi raport itd. Potem je zakričal: *To pojte delat v vaš Narodni dom!* Tu se pa Verbič ni mogel vzdržati in je odbrusil: *Vi pa pojte delat take stvari v Rim!* Na to je nastal silen krik, mej katerim je Verbič mirno podpisal naznanilnico in odšel iz sobe. Ko pa je bil zunaj na stopnjicah, sta pritekla dva gospoda, od katerih jeden, **ga je udaril s pestjo po glavi s tako silo, da bi bil napadane padel po stopnjicah**, da se ni pravočasno prijel za držaj.

Verbič je odšel na inspektorat v ulici Luigi Rizzi javit dogodek. Nadzornik pa si ni upal nič ukreniti, češ, da je dogodek prevažen. Na to je odšel Verbič na zdravniško postajo po spričevalo in od tam na glavno policijo. — Tu so mu veleli, naj gre nazaj na inspektorat ter naj zahteva, da gre z njim inspektor ali eden redarjev na sekcijo, da izve imeni onih dveh junakov. Ali nič niso hoteli izdati, načelnik pa se je izgovarjal, da mu ni nič znano, kaj se je zunaj zgodilo in da že napravi raport.

Res radovedni smo na nadaljni razvoj te afere. Kajti s tem, da je gori navedena sekcija začela s pestmi po glavah, spopolnjevati naznanilnice, si je vsakako zagotovila rekord. Vspričo tega nezasišane dogodka mora vladne može vest peči, da niso hoteli slušati resnih glasov, ki so jim govorili naj tako važnega čina ne izroča takim ljudem!

Domače vesti.

Škof mons. dr. Karlin je včeraj in predvčeraj posestil namestnika princa Hohenlohe, župana dr. Valerio, predsednika višega sodišča Jakopiga, vojaškega poveljnika kontreadmirala Kohena in druge načelnike oblastnij.

Jutri ob 9. uri dopoldne bo, kakor smo že omenili, v baziliki sv. Justa slovesno posvečenje in ustoličenje novega škofa.

Zadnji je bil v baziliki sv. Justa posvečen za škofa pokojni trž.-koperski škof mons. Sterk dne 29. junija 1894. Posvetil ga je tedanj goriški nadškof in metropolit ilirski dr. Zorn. Prej ni bilo v Trstu nad sto let take cerkvene slavnosti. Ob taki priliki razvija cerkveni obred ves svoj sijaj. Jutrenja slavnost je pristopna vsakomur. Slavnost konča okolu poludne.

Se nekoliko lekcije „Gorici“. Še mal računček z „Gorico“. Tu moramo dati najprej izraza svojemu začudenju na dejstvu, da nam „Gorica“ slej ko prej posveča kar cele kolone, da-si je že opetovano uverjala svoje čitatelje, da je „Edinost“ list, ki ga nikdo ne sluša in ne uvažuje, ki je izgubil ves vpliv n. pr. na Krasu, kjer ga je nekdanj obilo imel itd., dočim sluša vse ljudstvo s posebno napetostjo, kaj in kako mu veva ona — „Gorica“. Čudno zares: taka velsila, kakor je „Gorica“, pa strelja s kanoni na — vrabce, propale in diskreditirane. Ali ni to pravi luksuz, brezpotrebna potratna truda, časa in — municije?!

Med to in ono drobnjavo, ki jo je „Gorica“ v svoji številki od 11. marca nasula proti nam, si je v posebni notici nadela imenitno nalogo, da predoči čitateljem, kako ničvredno je „Edinostino“... „pridušanje“!!

Izborna označenje! Izborna je označil znjig g. polemik pri „Gorici“ — samega sebe! Brččas si mož dobrega slovenskega polemika in debaterja more predstavljati le z gnojnimi vilami v rokah, čikom v ustih in s — primojušem na jeziku... Vsak po svoje in „Gorica“ — tudi!!

Dva citata iz „Edinosti“ in konstruiran je „Gorici“ dokaz o ničvrednosti „Edinostinega“ „pridušanja“.

Najprej citira našo izjavo od 7. t. m.: „Pa ker se nam že podtika neko jezo in sovraštvo nasproti novemu škofu, si res ne moremo kaj, da bi ne povedali na ves glas: da ni bilo onih okoli „Edinosti“, danes bi ne bil morda škof tržaški mons. Karlin, ampak kdo drugi, ali Italijan, ali pa celo kak Nemeč.“

Na to sledi drugi citat iz „Edinosti“ od 16. oktobra lanskega leta

„Mi (okoli „Edinosti“) zahtevamo (za trž. škofa) domačina: bodi Slovana, bodi Italijana.“ — Drugače se da to tako-le reči: „Nam okoli „Edinosti“ je prav vse eno, ali bo tržaški škof Slovenec ali Italijan, da le Nemeč ne bo.“

Na to sledi konkluzija:

„Ti dve izjavi „Edinosti“ si torej očitno oporekati in naši tržaški prijatelji ne preostaja drugega nego izbrati, kdaj je lagala, ali v terek ali lani v oktobru.“

Oddahnimo se malo, ker paralela v „Gorici“ je preporazna, da nam je kar sapa vzelo...

Vendar ne še vse; nekaj je je vendar še ostalo. Zberimo torej to malo in poskusimo, ko je bila že „Gorica“ toli dobrotna, — očitno se ji je to zgodilo v ognju jeze,

da ni dobro premislila — da nam je olajšala posel, priznavši, da sta citirani naši izjavi ena iz zadnjih dni, druga pa iz oktobra lanskega leta, da ja torej ločuje precejšnja razdalja časa, da sta iz dveh različnih faz spornega vprašanja.

V oktobru lanskega leta je šlo za to, da ne bo imenovan tržaški škofom človek izven škofije, ki ne le da je Italijan, ampak, ki tudi ne bi sodil na to mesto ne po svojih sposobnostih ne po svojih — drugih kvalifikacijah! Proti temu imenovanju je bil tudi odpor blizu med vso duhovščino v škofiji!

Tedaj smo se mi postavili na opravičeno stališče: raje nego kak vnanji Italijan, bodi domačin!!

V takem stadiju vprašanja smo mi res izjavili, da hočemo raje domačina, bodi Slovana, bodi Italijana; ali vedno smo predpostavljali, da bo imel mož vse potrebne kvalifikacije in izlasti tudi one v jezikovnem pogledu.

To stališče je zahteval od nas položaj stvari in v tem smislu so se trudili tudi drugi „okoli „Edinosti““.

Tako je stala torej stvar v oktobru minolega leta. In ravno po tem energičnem nastopu, slonečem na notoričnih dispozicijah med ogromno večino lajkov in svečnikov v škofiji, je bila nevarnost onega imenovanja odpravljena.

S tem se je seveda položaj spremenil; vprašanje je prišlo v drugačen stadij. Spremembi položaja pa sledi po naravi stvari tudi sprememba — taktike! Mi ne moremo za to, če „Gorica“ ne umeje razlike med stvarjo in med taktičnim postopanjem. Tem značilnejše je to za nje borniranost in strast, ko bi vendar lahko crpila kaj nazornega pouka iz dogodkov v lastnem taboru in iz bližnje minolosti. Skoro v isti čas, ko se je „Gorica“ — pridušala proti najvišjemu sklepu, s katerim je bil goriški deželni zbor odgo-

djen — češ, da je to le izraz vladine volje — je „Slovenec“ — torej somišljenik „Gorici“ — po razpustu ljubljanskega občinskega zastopa z gromovniškim glasom ravno nasprotno tradiral: *kako da se treba najvišim sklepom, ki so izrazi najvišje volje, brezpogojno pokoriti!* Zakaj je tako učil „Slovenec“? Morda iz prepričanja? Morda bi se bil „Slovenec“ — v Ljubljani naj nam oprostite, ker se tu poslužujemo le goriške po čiku dehteče frazeologije — tako pridušal tudi v vsakem drugem slučaju?! Kaj še! Učil je tako, ker mu je dobro prihajalo iz — razlogov taktike!

To je naša lekcija na „Goričino“ očitane „lažnjivega pridušanja“ na naši strani. Nismo pa tako najivni, da bi si domišljali, da to kaj izda pri ljudeh, ki pišejo časni-karske polemike z gnojnimi vilami v roki in čikom v ustih in ki svojih kanonov ne bašejo z municijo, ampak s — smetmi.

Splavljenje prvega dreadnoughta. Kakor že poročano, je bilo prvotno določeno, da spuste prvi avstrijski dreadnought v morje dne 27. maja. Radi cesarjeve udeležbe pa je to odloženo. Sicer še ni določen dan, a govori se o 11. ali 12. juniju. Oni dan bo vsa avstrijska eskadra zasidrana v Miljskem zalivu.

Kumica bo nadvojvodinja Marija Kristina, žena nadvojvode Petra Ferdinanda.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala trdka Golob & Ko., protokolirana trdka kemičnih izdelkov v Ljubljani-Vič 150 K, kakor pogojeni znesek za prodajo predmetov, ki jih trdka izdeluje v prid družbe, namreč mast za usnje, čistilo za kovine v pločevinatih škatljicah in tekoče v steklenicah, ter parketno voščilo. Beležec to vest, štejemo si v dolžnost, povabiti slovensko občinstvo, da prav pridno sega in v trgovinah, kjer še niso vpeljani navedeni res izborni izdelki te trdke, naravnost zahteva te predmete. Izdelki tovarne Golob & Ko. so izborni ter se lahko kosajo z vsako konkurenco, dalje pa je tudi cena teh izdelkov povse konkurenčna, kar nas veže tembolj, da rabimo te domače izdelke.

Vsako naj ima pred očmi, da s podpiranjem domače industrije ne koristi samo trdki in naši družbi, marveč ima podpiranje domače industrije veliko globokeje in dalekosežnejši pomen. V slovenskih industrijah so nastavljeni Slovenci, ki s svojimi zaslužki preživljajo slovenske rodbine in slovenske otroke. Čim bolj bomo podpirali domačo industrijo, tem več bo uslužbenecv pri domačih trdkah. Kolikor manj ima tuja industrija posla, tem manj bo mogla preživljati in vzgajati naših sovražnikov.

Dolžnost vsakega Slovenca je, da podpira domačo industrijo. Če se bo to zistematično godilo, nastanejo nova slovenska obrtna podjetja, kar je vendar prevažen pogoj za uspevanje vsakega naroda.

Ljudski oder. Prejeli smo: Tako je ime zbirki, ki jo je začela izdajati „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani in katere prvi zvezek prinaša narodno igr v petih dejanjih „Domen“, ki jo je po istoimenski lepi povesti Josipa Jurčiča priredil Ivan Česnik. — Kdo ne pozna Jurčičevega „Domna“, nesrečnega sina zlobnega graščaka Sove. Oče ne mara za sina in se ga hoče znebiti, ker mu je na poti in ker ljubi Anko, ki je vseh tudi pohotnemu graščaku. Domna pušča Sova v jezi, da bi ga vtaknil v vojake, a Domen, ki je med tem od svoje matere izvedel, kdo je njegov oče, se bieričem iztrga in pride ravno ob onem času do-

mov, ko je že vsa vas izvedela za Sovine grehe in se obrnejo reči slabo za malo-pridnega moža. Saljivi berač in godec Urh tudi poseza v velezanimivo dejanje in Sovi zažge grad, da slednji znori. Ob smrtni postelji Mete se na to Domen in Anka vzameta v zakon.

Zelo srečna je bila misel Jurčičevega „Domna“ dramatizirati in tako vsposobiti za naše ljudske odre. Igra je v resnici narodna s krepkimi, pristnimi kmečkimi značaji, domačih in včasih izvorno dovtipnim jezikom; dejanje se tudi plete velezanimivo, tako, da si ta ljudska igra gotovo namah osvoji vse naše odre in postane ena najbolj priljubljenih.

Cena izvodu je 80 stotink in se dobiva v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani.

Sadna drevesa, naročena od Klenerta iz Gradca po Kmet. družbi tržaški, so že prišla in se nahajajo na Proseku pri g. A. Goriupu. — Naročniki, ki so se zglasili za ta drevesa, naj pridejo tja ponje, pri čemer opozarjamo, da se bodo oddajala le proti gotovemu plačilu. Udje „Kmet. družbe“, ki so vplačali letnino, dobijo drevesa za polovično ceno. Kdor torej ni še plačal, naj poravnava ob tej priliki. Ker je prišlo nekaj več drevesec, nego je bilo naročenih, se bodo oddajala tudi posestnikom, ki se sedaj takoj oglase. Posestniki posamičnih okrajev pošljejo lahko skupno ponje.

Tržaška mala kronika.

Poskus samomora dvanajstletnega dijaka. Rešen, bi bil kmalu žrtev nezgode. Po grozni nezgodi, ko je avtomobil zletel v veliki kanal, je dal ravnatelj policije na procelju redarstvenega ravnateljstva, obrnjenega proti kanalu, postaviti rešilni obroč in dolg drog s kljuko, katera predmeta sta potrebna za takojšnjo pomoč potapljaščim se. Njuna potreba se je pokazala včeraj.

Bilo je okoli ene ure in pol popoldne, ko je pljus v morje urno privabil veliko ljudi v Rossinjevo ulico. Neki deček je bil skočil v kanal. Med prvimi, ki so pritekli, sta bila dva redarja, ki sta brž vzela dolgi drog in ga pomolila nasproti dečku, ki se je obupno držal nad vodo. Skesan radi storjene neumnosti, se je krčevito prijel droga. Tako so ga potegnili iz vode.

Dečka so privedli na stražnico, tu so ga slekli in spravili v gorko posteljo. Dali so mu tudi nekaj konjaka. Ko je deček prišel nekoliko k sebi je izjavil, da mu je ime Marij Luccardi, da je rojen v Teinhausu pri Dunaju, a pristojen v Trstu, in da nima ni očeta ni matere. Stanuje s staro materjo Emilijo Baronio v ulici Kandler št. 1; njegov varuh je preiskovalni sodnik g. Luccardi. Rekel je, da si je hotel vzeti življenje ker je dobil slab red v šoli; obiskuje namreč I./B razred tukajšnje mestne reake.

Ko se je popolnoma pomiril, spremili so ga domov. A še ni bilo konec njegove odiseje. Ko je kočija, v kateri ga je njegov sorodnik spremljal domov, pridrdrala do vogala ulic Sv. Lazarja in Torri, je trčila skupaj z avtomobilom požarne brambe, ki je dirjal proti ulici Caserma, kjer je bil izbruhnil požar. Konja in kočijo je avtomobil vrgel na trotoar ob cerkvi Sv. Antona novega; sprednje kolo in os sta se zlomila; osebe in konj pa niso bili ranjeni. Ko so ognjegasci uvideli, da ni bilo hujske nezgode, so nadaljevali svojo vožnjo. Deček in njegov spremljevalec sta stopila v drugo kočijo. Veliko ljudi se je nabralo na licu mesta.

Surovo pobalinstvo nasproti o. kapucinu. Včeraj je bil aretiran 20-letni dninar Josip Buzzi iz Trsta, stanujoč v ulici Sette Fontane 707, ki je pred nekaj dnevi iz gole hudobije pretepel v ulici Sv. Mučenikov mimoidočega o. kapucina. Aretiranec taji.

Aretacija na ladiji. Ob prihodu Lloydovega parnika „Baron Beck“ je bil aretiran 30-letni mornar Adolf Lanz iz Amsterdamu, ki se je v Patrasu vtihotapil na ladijo in je tako oškodoval Lloyd za vozno 35 frankov. Rekel je, da ni bil že deset let doma in da se mu je začelo tožiti po domu. Dokumentov pa ni imel, češ, da jih je izgubil. Odvedli so ga v zapor.

Poskušen samomor. — Včeraj popoldne si je 34-letni oglar Feliks Masella, stanujoč v ulici sv. Jakoba na hribu št. 4, sprožil v desno uho krogljo iz revolverja. Odvedli so ga na zdravniško postajo, kjer so mu nudili prvo pomoč, potem so ga pa prepeljali v mestno bolnišnico. Njegovo stanje je opasno. — Oglar si je hotel vzeti baje življenje iz žalosti radi smrti svoje matere.

Požar. Včeraj ob 1:30 popoldne je iz neznanega vzroka nastal ogenj v stanovanju Ane vdove Pavan iz Kopra, stanujoče v ulici Caserma št. 14, III. nadstr. Pogorela sta dva ormarja, polna obleke in perila in drugo pohištvo. Škode je okoli 2000 K, ki je pa pokrita pri dunajski zavarovalnici Fenice. Došli so gasilci, ki so ogenj omejili in pogasili.

Koledar in vreme. — Danes: Gabriel vel. ang. — Jutri: 3. postna nedelja. Sv. Jožef.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 9,2° Cels. — Vreme včeraj: oblačno.

— Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno s padavinami. Zmerni vetrovi. Bolje vreme ali nestanovitno.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Iirija“ od Sv. Jakobu vabi vse gg. društvenike in prijatelje društva na Jožefov večer, ki ga priredi v gostilni g. Babiča, Via dell' Istria, v nedeljo dne 19. t. m. ob 6. uri zvečer. Zabave bo obilo.

Ob enem opozarja gg. pevke in pevce na pevsko vaje, ki se vrše vsako sredo in petek od 8—10 zvečer. Vsprejemajo se nove pevke moči. Zglasiti se ob zgoraj navedenih večerih v društvenih prostorih, ulica Montecchi.

Pevski zbor „Učiteljskega društva“ Včerajšnje vest o pevski vaji je popraviti v toliko, da vaja bo skupna za moški in ženski zbor in sicer v nedeljo dne 19. t. m. točno ob 10-30 v navadnih prostorih. Ni treba še posebej opozarjati pevk in pevcev, naj se je udeležijo polnoštevilno in točno.

Odsek tržaškega „Sokola“ v Rojanu bo imel danes v soboto dne 18. svoj drugi redni letni občni zbor v prostorih „Kons. društva“ v Rojanu. Začetek ob 8. uri zvečer. V slučaju nesklepčnosti se bo vršilo zborovanje pol ure pozneje ob vsakem številu članov.

Nar. del. organizacija.

Za jutri, dne 19. t. m. sklicuje pripravljalni odbor slovenskega ženstva društven sestaneke ob 4. uri pop. v prostorih „Narodne delav. organizacije“ (ulica Lavatoio 1, I.)

Vabljeni ste, da se vdeležite omenjenega sestanka, posebno služkinje, v polnem številu. Pripravljalni odbor.

Delavci c. kr. javnih skladišč! Vabljeni ste vsi na shod delavcev c. kr. javnih skladišč, ki se vrši danes v soboto, 18. marca t. l. ob 7. uri zvečer v prostorih NDO. (ulica Lavatoio 1). Dnevni red: 1. Izvolitev dveh delegatov za konferencije 25. in 26. t. m. 2. Podporni fond NDO. Z ozirom na važnost dnevnega reda je Vaša dolžnost, da pridete na ta shod v čim večjem številu.

Shod delavcev trgovin z lesom se vrši v dvorani NDO. danes v soboto, 18. t. m. ob 8. uri zvečer.

Za izobrazbo delavstva. V soboto, dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer, se bo vršil v društveni dvorani N. D. O. društveni shod, na katerem se ustanovi izobraževalni odsek N. D. O., ki bo imel nalogo širiti potom predavani, debatnih tečajev itd. izobrazbo med slovenskim delavstvom v Trstu. Dolžnost vsakega delavca je, da se tega važnega shoda udeleži.

Po shodu se bo vršila v gostilni „pri Kosiču“ mala zabava na čast vsem Josipom.

Naše gledališče.

Jutri v nedeljo, dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer benefična predstava gospoda in gospe Dragutinovič. Igrali bodo svetovnoznano komedijo Rudolfa Lotharjevo

KRALJ HARLEKIN.

Ta večer hočemo vsi pokazati s številnim obiskom, kako znamo ceniti marljivega našega režiserja, ki je toli uspešno pomagal, da smo imeli v letošnji sezoni toliko krasnih gledaliških večerov. — Gospod Dragutinovič je z večjo roko vodil režijo in uspešno učil naš igralski naraščaj, a gospa Dragutinovičeva je zbirala okoli sebe igralko in jim z besedo in vzgledom kazala pot, ki jo morajo hoditi. Sploh častimo oba Dragutinovičeva kakor vestna in prav dobra igralca. Zato pohitimo v nedeljo zvečer vsi v gledališče na benefično predstavo s svetovnoznano in slavno komedijo

„KRALJ HARLEKIN“.

Prejeli smo:

Kdor ni igralec, niti inspicijent, niti šepetalec, ta nima pojma o zakulisnem delu in režiji. Občinstvo prihaja na predstavo, a ko se vrača iz gledališča, se zadovoljno izraža o lepo vspeli igri, ki je je prevzela v duševnih bojih srđitega maščevanja in sovraštva, kakor v viharjih strasti, ali pa zamaknila v sladko — nežna čustva, ali pa zazibala v lahke in zabavne naslade ki jih nudijo veseloigre, burke, razposajene opere itd.

Nikdo pa ne, koliko truda in muke provzroča igra režiserju predno je zrela za oder, zlasti pri našem skromnem gledališču ki ne more še nastopati z istimi močmi, z isto disciplino in pripravami, ki jih zahteva moderno gledališče? A vkljub vsem oviram so se ravno v tekoči sezoni vprizorile tako dovršene predstave, da delajo vso čast našim igralcem, posebno pa njihovemu delavnemu in nevtrudljivemu režirju.

Naše gledališče, ki se je razvilo iz prvih, skromnih početkov, dosegalo je zlasti v zadnjem času najlepših uspehov. Ta uspeh se kaže že nekaj let sem, a letos se je rapidno dvignil.

Volja je dobra in vstrajna, zato gojimo opravičeno nado, da bo hram naše umetnosti, izobrazbe in zabave povzdigne kratki dobi do iste višine, na kateri želimo videti vsi našo Talijo.

Te nade lahko utemeljujemo iz razloga, ker vidimo, kako se naše občinstvo od leta,

do leta vedno bolj zanima za domačo umetnost.

Na tem vspehu našega gledališča gre prva zasluga sedanjemu vzornemu režiserju in igralcu Dragutinoviču, ki je zastavil vse svoje moči za razvoj in napredek našega odra.

Na strani pa mu je zvesto in vstrajno stala njegova gospa soproga, ki je inteligentna interpretantinja gledališke umetnosti.

Dragutinoviča sta storila svojo dolžnost v polni meri, v nedeljo pa moramo storiti mi — svojo.

***

Danes zvečer bo pevka vaja za moški zbor „Dramatičnega društva“.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. — Danes tretjič Wagnerjeva opera „Mrak Bogov“ (Götterdämmerung). **POL. ROSSETTI.** Krasna feerija „La polvere di Pirlimpinpin“.

EDEN. Danes novi varijetetni program.

DAROVI.

— Škedenjski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda so darovali gg.: Mavrič Mihael 2 kroni, Ivanka Sancin Mehec 3 K. V osmici g. Josipa Valentič je nabral gosp. Josip Sancin-Vako 6 K. G. Josip Šuman je daroval kot 10-odstotni odbitek od jestvin, kupljenih pri njem 2 K 30 st. Srčna hvala vsem!

Gospodarstvo.

—b— **Zvišanje cen bavarskega železa.** — Bavarske livarne železa so zvišale cene za marko 1 od 100 kg.

—b— **Povišanje cen jute.** Producenti jute so sklenili zvišati cene za K 2-50 od qu. Zvišene cene jute so že stopile v krepnost.

Pobelite sadno drevje z apnom! — Apno pomori na drevju mah, lišaj in mnogo živalskih škodljivcev, ki se skrivajo po deblu in vejah. Če je drevo z mahom in lišajem močno zaraščeno, ostrgati ga je prej s strgopaljo in še le nato pobeliti. Ker belež včasik noče rad s čopa, s katerim belino, je dobro pridejati apnu nekoliko živalske krvi. Kdor nima te, je tudi posneto mleko dobro in ima poslednje še to prednost, da ohranja belo barvo, ki je drevju po zimi koristna. Bela barva usrkava namreč težje gorkoto nego črna, a ima tudi nasprotno lastnost, da ne izpušča gorkote tako lahko kakor ta. Zato se pobeljeno drevo ne razhlaja v mrzlih zimskih nočeh tako hitro, kakor nepobeljeno; tudi mrzav mu torej ne škodi lahko.

Vesti iz Goriške.

Pismeni zrelostni izpiti na goriškem ženskem učiteljišču prično dne 2. maja. — Usposobljenostni izpiti za ljudske in meščanske šole prično pa dne 8. maja.

Koliko je Slovencev v Ločniku? V Ločniku pri Gorici je slovenska šola, katero pohaja do 60 otrok, celo nad 60 jih je bilo lansko leto. Bilo bi jih še več, če bi nekateri slovenski roditelji ne pošiljali svojih otrok v laško šolo. Na letošnjem ljudskem šteju v Ločniku so pa nasteli v občini celih 61 Slovencev!! Torej vseh Slovencev skupaj je manje nego samih otrok. Ali ni to zagonetka? Slično zagonetko so stavili Italijani že v Rojanu pri Trstu.

Mesto venca na krsto blagopokojne gospe Janje Štolfa iz Sežane, nabralo omizje restavracije Štolfa, za uboge sežanske šolarje 56 kron, katero svoto so izročili predsednici podpornega društva, gospej Vekoslavi Rebekovi istotam.

Vesti iz Istre.

Okrajno sodišče v Kopru in slovenski jezik. Iz Dekani: Ni skoro dneva, da ne bi imel človek prilike prepričati se, kako krši sodišče v Kopru zakon o jezikovni ravnopravnosti s tem, da pošilja izključno slovenskim strankam laško sestavljena vabila. Da se gospoda ne bo morda lovila za tisto nit, češ, da je tožba italijansko sestavljena, pripominjam, da imam pred seboj „Citazione“ opr. št. Nc II. 15. II., ki bi jo bilo moralo sodišče iz lastnega nagiba poperiti.

ZAHVALA.

Za ljubeznive dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega nepozabnega sina, ozir. brata, gospoda

Edvarda Škvarč

stud. jur.

izražamo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, slavnemu profesorskemu zboru c. kr. velike gimnazije za spremstvo, slavni „Hrvatski Čitaonici“ in dijakom za darovane vence in nagrobnico ter vsem, ki so nas ob britki izgubi tolažili.

PAZIN, dne 15. marca 1911.

Zalujoči ostali.

Izgotovljene obleke za moške All' Artigiano

Velika izbira močnih hlač, in otroke TRST, ul. Arcata št. 9
srajc itd. za delavce. 61 vogal ul. Sapone

Pralni ekstrakt „Ženska hvala“

za namakanje perila.

Najpopolnejše nadomestilo za belenje perila.

Najboljši in najzanesljivejši pralni prašek.

Pralni prašek je zaupljiv predmet. Ako hočete Vaše drago perilo obvarovati škode, tedaj se čuvajte pred ponaredbami!

Podpisani naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretužno vest, da je naša preljubljena soproga, sestra, teta i. t. d., gospa

MARIJA SANCIN (DREJAČ)

v 41. letu svoje starosti, sinoči ob 6 1/2 uri zvečer po kratki, a zelo mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Zemski ostanki ljube pokojnice prenesejo se jutri v soboto, dne 18. t. m. ob 5. uri pop. iz hiše žalosti na domače pokopališče v Škedenju.

ŠKEDENJ, 17. sušca 1911.

Zalujoči ostali.

Ako hočete imeti **dobro Gramofon** vprašajte vedno znamko „ANGELJ“ ki deluje perfektno z navadnimi jeklenimi iglami. Ne dajte se opehariti od gotovih novih sistemov, ki nikdar ne dosežejo zaželjenega uspeha. Predno kupite **PLOŠČE** obiščite edino le

Tržaški grafični zavod - Trst

Piazza della Borsa št. 13. I. nad. - Telefon 742
ki olajšuje plačilne pogoje. — GENIKI ZASTONJ.
Mehanična delavnica in poprave gramofonov. Tovarna pečatov iz kavčukov, številnk in hišnih tablic, pisalnih miz, stekla, na-Nizke cene. pisov itd. Nizke cene.

VELIKI KINEMATOGRAF „BELVEDERE“

TRST — ulica Belvedere šte. 10 — TRST

V soboto 18., v nedeljo 19. in ponedeljek 20. marca:

1. Prazgodovinske jame v Lamoursoni. - 2.

Singapore. - 3. Hotela je biti kraljica, dramat. novost!

film dolg 500 m. - 4. Srečne oči, komično. V torkov vel. program

Čevljarska zadruga v Mirnu

pri Gorici

Prodajalnica čevljev v Trstu vla Barriera vecchia 38

naznanja P. N. občinstvu v mestu in okolici, da ima vedno v svoji prodajalni **VELIKO IZBERO** vsakovrstnih čevljev za gospode, gospe in otroke. Dobi se tudi **močne čevlje za delavce** in težake vsake vrste in lastnega izdelka. Sprejemajo se naročila po meri in tudi vsakovrst. poprave. Zadruga izdeluje čevlje tudi za c. kr. vojno armado v popolno zadovoljstvo.

Goljufija v blagu in izdelovanju je izključena.

Priporoča se torej slavnemu občinstvu in okolici v slučaju potrebe, da ne zamude priti v nje prodajalno.

78

Prodajalna v Trstu, vla Bar. vecchia 38

Prodajalna v Trstu, vla Bar. vecchia 38

slati slovenski stranki v slovenskem jeziku; in to v smislu § 433 c. p. reda št. 61. Ali tisti laški „gospodiči“ pri okrajnem sodišču v Kopru, ki bi prav za prav spadali še v kako ljudsko šolo, prezirajo vse zakonite predpise in vabijo naše ljudstvo dosledno v samolaskem jeziku na sodišče. Vedite pa vsi višji in nižji krogi justične uprave, da naša potrpežljivost se bliža h koncu! Ali boste z nami tudi v jezikovnem pogledu postopali zakonitim potom, ali pa se mi poslužimo zakona!

Minuli so časi, ko je bilo to sodišče brez odpora od naše strani pravo gnezdo laškega strankarstva!

Našemu, v pretežni večini slovenskemu okraju dajte slovenskega jezika zmognih uradnikov! Naj minejo enkrat za vselej stare tradicije, po katerih so nameščali pri sodišču samo koperske ponesrečene dijake, tudi če niso bili za nobeno rabo! Človek sam ne ve, kaj bi rekel, ako se mu je dogodil slučaj, da se na kazensko slovensko vloženo ovadbo razpravlja in vodi zapisnik samo v laškem jeziku in to iz razloga, ker gospod sodnik nima na razpolago slovenske zmognega zapisnikarja. In kdo je temu kriv? Menda „Befehi“ iz Trsta!

Res je, da se naše, ne še dovolj zavredno ljudstvo — laškim gospodičem na ljubo — poslužuje laškega jezika, samo da odpravi svoj posel, ali to naše ljudstvo treba poučiti in mu povedati, da ima vsa popolno pravico na sodišču v Kopru posluževati se slovenskega jezika.

Radi par laških koperskih „škartocinov“ ne smemo trpeti, da se naš jezik zapostavlja, kakor se je dogajalo do sedaj.

Merodajne kroge pa pozivljamo, da ukrenejo vse potrebno, da zavlada na sodišču v Kopru ona enakopravnost, ki nam je zajamčena po zakonu. Se-li višje oblasti morda boje „Piccola“, ako je zarentačil in napisal članek o slovenizaciji Kopra, če so namestili kakega Slovenca za pisarniško moč?! Ne gospoda, mi zahtevamo in hočemo imeti na sodišču v Kopru slovenskega jezika zmognih uradnikov te in one stroke in potem bo mir. Dotlej pa, dokler ne bo ustrezno tej naši zahtevi, ne bomo mirovali!

Druge slovenske dežele

Umrli je v Krškem v visoki starosti 87 let gospa Josipina Hočevar, ki je bila daleč okoli znana radi svoje radodarnosti.

Kraški teran.

(Dalje.)

Obrnil se je zato do onih posestnikov, katerih vina so bila v letih 1908 in 1909 na vinskih razstavah in pokušnjah odlikovana s prvo in drugo nagrado.

Iz ustmenih in pismenih pojasnil 30 takih posestnikov se da ugotoviti, kako treba postopati, da se dobiva dober teran.

Potrgano grozdje se dene v plavnike (bednje), ki drže navadno po 12 do 15 hl. Dve tretjini do tri četrtine grozdja se porobka na žičnih mrežah ali v robkalnih mlinih. *)

Plavniki se napolnijo z grozdem vedno čez vrh, in sicer tako, da nastaja na sredi kup, ki je višji od plavnikovih robov.

Tako ostane grozdje 2 do 8 dni (največkrat 7 do 8 dni) tako dolgo, da kup upade.

Vsled pritiska oziroma teže gorenjih plasti grozdja se spodaj ležeče grozdje zmasti, nastali mošt pa vre tako burno, da ga je slišati. Nato se grozdje zmasti največkrat z nogami, ali pa v grozdnem mlinu.

Tem načinom dobljena drozga, ki burno vre, ostane 3 do 8 dni, največkrat samo 3 dni, na lupinah, plavniki se pokrijejo s pokrovi ali pa se potlačijo kup po trikrat na dan z lesenim kolom tako, da izgine popolnoma in ga tekočina vseskozi pokriva.

Po dovršenem glavnem vrenju, ki se završi v treh dneh (ob velikem mrazu izjemoma v 8 dneh) se izpreša komaj še malo sladki mošt ter se ga dene v sode, kjer ostane, dokler se ga ne povžije, t. j. do meseca maja ali junija.

Vino torej ostane na drožjih, ne da bi se ga odtočilo; ko nastopi toplejše vreme, kar se dogaja izvečine koncem meseca marca ali aprila, začena vino drugič vreti, kar se češče vrši tako burno, da je ob sodu slišati, kako uhaja ogljikova kislina. Se-le, ko nastopi to drugo vrenje, postaja vino pravi teran, ugoden za uživanje.

Ta način pripravljanja dobrega teranskega vina sloni na stoletnih izkušnjah. Razni strokovnjaki so proti temu načinu ostro prigovarjali in so priporočevali raznovrstna izboljšanja. Toda pridelovalci so se še vsikdar zopet vračali k starodavnemu načinu, ker le-ta edini je bil v stanu dati specifični teran.

Kemična preiskovanja mošta in vina, ki jih je avtor sam napravil, so dovedla končno do spoznanja, da stara metoda kraških vinogradnikov ne le da ni neracionalna, marveč da je vseskozi pravilna in smotru primerna.

*) Mnogo boljše priprava za robljanje, ki odstranja ob enem hlazinne od jagod in te poslednje tudi raztrže. S tem mlinom se zamore zrobljati in zmasiti v eni uri do 10 kvintalov grozdja. (Op. pisca.)

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot besedo. Masno iskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotak. Plača se takoj in s oddelku.

Išče se gospodično, večšo slovenskega in italijanskega jezika za mlekarino pri sv. Jakobu, ulica Ponzanino št. 5. 488

Vila obstoječa iz kuhinje, treh sob in kabineta z pol njive zemlje v bližini Gorice (Oze-ljanu) se proda za 6 00 kron. Zadošča 3800 kron gotovine. — Naslov pove ins. oddelek „Edinosti“ pod št. 485. 486

Proda se ali se odda v najem mala gostilna, zraven velike vojašnice, v kateri se prodaja domače vino in Dreherjevo pivo. Naslov pove „Edinosti“ pod št. 490. 490

Prodajalko za tobakarno se sprejme takoj. Vešča mora biti slovenske in italijanske. Naslov pri „Edinosti“. 493

Zabavni večer se vrši danes v soboto, pri g. Birsu v ulici G. Gatteri št. 10. 494

Ráznovrstne hiše in posestva v mestu in okolici so naprodaj pod ugodnimi pogoji. Zglasiti se pri g. Grebencu, hišnem upravitelju v „Narodnem domu“. 487

Za letoviščarje! V Ajdovščini so na razpolago 4 moderne sobe in kuhinja z vodovodom. Na jako prijaznem zračnem kraju je vrt in veliko d'orišče. Odda se tudi za več let v najem. Pojasnila daje interesentom lastnik hiše Franc Likar v Ajdovščini. 494

Dekle za gostilno se išče. Ul. delle scuole nuove gostilna Alla città di New-York št. 22. 492

Gospodična večša slovenskega, nemškega, deloma tudi italijanskega jezika v pisavi in jeziku, z lepo pisavo, in tudi drugače zelo izobrazena, išče primerne službe. Naslov pove ins. oddelek. 442

Antonio Alberti zavod za izdelovanje in barvanje kožubovine — Trst, ulica Ponzejana 665, telefon 23—56. Zaloga in bogata izbira vsakovrstnih kožubov. Prevzemna narobe in vasko popravljaje. Čisti in pere vsake vrste kožubovine. 1575

MESO! MESO! Razpošiljam izvrstno volovsko meso, teletino ali svinjsko meso. — Zaboji za 5 kg prosto po poštne povzetju za samo kron 5.— proti jamstvu. — Friedmann M., Hernisece, Ogrsko. 437

Gostilniška in kavarnarska zadruga članov N. D. O.

reg. zadruga z omejenim poroštvom vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil

dne 1. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih, ul. Lavatolo št. 1, 1.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Prečitanje poročila revizorja.
3. Poročilo tajnika in blagajnika.
4. Odobrenje letnega računa.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Volitev odbora in nadzorstva.
7. Sprememba pravil.
8. Razni nasveti in predlogi.

ODBOR.

„Caffé Goldoni“

Trst, Piazza Carlo Goldoni št. 2.

Pijače naravne in prve vrste. Časopisi in ilustracije. **POSTREŽBA TOČNA.**

Za obilen obisk se najtopleje priporoča **FRANJO MARINŠEK.**

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da je prevzel na svoj račun dobroznano gostilno

„PRI FRANCU“

v Trstu, ul. Giosue Carducci 33.

Za dobro pijačo, kuhinjo in postrežbo skrbi in se toplo priporoča **JAKOB ORTAR.**

TRATTORIA

„All' Antica Pompel“

Trst, Piazza Carlo Goldoni 4

Prigoroča se slavnemu občinstvu. — Toč in izvrstno vino: teran, istrsko, furiansko in belo. Stenfeldsko pivo. Domača kuhinja z raznovrstnimi miznimi in gorkimi jedili. — Za obilen obisk se toplo priporoča **FRANJO MARINŠEK.**

Nova čevljarnica v Rojani

Odprl sem v Rojani, via Montorsino št. 15 novo čevljarnico, v kateri sprejemam vsakovrstna naročila po meri in popravke. — Podružnica v Škorklji (S. Pietro 45).

Za obilno podporo se toplo priporočam cenj. občinstvu udani

Av gust Tavčer.

DRUŠTVO

Tassametri Automobili Triestini

(Tassametov tržaških avtomobilov)

si šteje v čast naznaniti P. T. občinstvu, da je pričelo s svojim delovanjem in ima na razpolago avtomobile-vozove na taksameter na sledečih mestih:

Veliki trg (med kavarno Orientale in kioskom Bandel), **Hôtel de la Ville,**
Borzni trg (Tergestej), **Ul. S. Spiridione** (naspr. hotelu Volpichi)
Ul. G. Carducci (vogel Stadion)

V lastni garagi, ulica Tiziano Vecellio št. 3, ima društvo na razpolago občinstva odprte vozove za izlete. Cene po dogovoru. — TELEFON št. 458

Gosp. društvo „Vrdela“ na Vrdell vknjižena zadruga z omejeno zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo 26. marca 1911 ob 10. uri zjutraj v društvenih prostorih

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Odobrenje računov.
5. Razni predlogi in nasveti.

ODBOR.

Lokevska hranilnica in posojilnica

registrov. zadruga z neomejeno zavezo vabi na

občni zbor

kateri se vrši

dne 26. marca t. l. po popoldanski službi božji v prostorih g. A. Muha v Lokvi št. 94.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav načelnika zadruge.
2. Čitanje revizijskega poročila za leto 1909-10.
3. Poročilo tajnika.
4. Poročilo blagajnika.
5. Slučajnosti.

NAČELSTVO.

„Kmečka hranilnica in posojilnica“

registr. zadruga z neomejeno zavezo vabi na

II. redni občni zbor

kateri se vrši

v soboto 25. marca 1911 ob 3. uri pop. v uradni sobi v Herpeljah.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva in odobrenje rač. zaključka za upravo leto 1910.
3. Čitanje revizijskega poročila (za leto 1909) in ukrepi vsled istega.
4. Razni predlogi in nasveti.

NAČELSTVO.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se drugi pol ure pozneje v smislu pravil.

Naznanjam sl. občinstvu, da sem odprl v ulici Istria št. 8

veliko pekarno in sladničarno

opravljeno po najmodernejšem sistemu, v kateri prodajam svež kruh 3 krat na dan, — ter razne sladčice, biškote in likerje. — Za obilen obisk se priporoča

Josip Fabjan.

Na Opčinah!

Prodaja vsakovrstne mrtvaške predmete: krste, vence, voščene sveče itd. itd.

Ima zastopstvo **Novoga Pogrebnoega Podjetja iz Trsta, Corso 49** Sprejema naročila pogrebov itd. itd.

JOSIP MRZEK, Opčine št. 170.

RIHARD NOVAK & C.

Pekarna in slaščičarna s prodajo moke

TRST — ULICA FARNETO ŠT. 13

Postrežba: točna.

CENE ZMERNE.

Gostilna „Pri Adriji“

Trattoria „ALL' ADRIA“.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem odprl gori imenovano gostilno v BARKOVLJAH na obrežju šte. 132. Točim samo pristna domača vina in prodajam: Belo po 96 stot liter. Črno po 96, Dreherjevo pivo v steki. po 32 st.

Dobi se tudi vino spumanti po 2'40 steklenica. Marsala in vsakovrstni likerji. Kuhinja je vedno preskrbljena z gorkimi in miznimi jedili.

Za obilen obisk se toplo priporoča z geslom: **SVOJI K SVOJIM!** **Vekoslav Kocijancič.**

Mirodilnica Giuseppe Predonzani

Sv. Marija Magdalena zgornja 557 nasproti bolnišnice Sv. Mar. Magdalene.

Bogata zaloga žvepla, bakrenega sulfata, min. vod, voščenih sveč, barv, čopičev, steklenih žip, mazila za vozove, galškega petroleja itd. itd. vse po najugodnejših cenah.

Pričakuje od slavnega občinstva najdobrejše podpore se beleži udani **G. PREDONZANI.**

V žganjarni in sladničarni vogal ul. Ghenga

in trga vojašnice (blizu Nar. Doma in kavar. Fabris. Bogat izbor najboljih vin in likerjev prvih tovarn naše države. — Izvrstne slaščice.

CENE ZMERNE.

Asti Spumante, Refošk, zagrebški Pe-linkovac in Sokol. Posebne vrste: **Ruse** po najzmernejših cenah.

Kine-Bioskop „Adria“

v Škednju

V soboto 18. in v nedeljo 19. t. m.

1. Vojaške kuhinje nove iznajdbe. —
2. Kdo je bil krivec, ganljiva drama. —
3. Nerom Tontolini, komično.

V ponedeljek 20. marca: **NOV VSPORED.**

Slovinci! - Hrvatli! - Srbi! - Čehi!

Odprla se je

v Trstu, ulica Giosue Carducci 9 nova elegantna **hrvatsko-slovenska**

BRIVNICA

BRADIČ & TIŠLJAR.

Urejena je po najmodernejšem načinu. — Za točno postrežbo se jamči. 316